

ԳԵՐԱԳՈՒՅՆ ՍՈՎԵՏԻ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՇՈՒՐՋԸ

ՍՍՌՄ ԳԵՐԱԳՈՒՅՆ ՍՈՎԵՏԻ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԵՎ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԴԵՄՈԿՐԱՏԻԱՅԻ ՀԶՈՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

ՍՍՌՄ Գերագույն Սովետի նախագահության հրամանագրով 1946 թ. փետրվարի 10-ին նշանակված են Սովետական Սոցիալիստական Ռեսպուբլիկաների Միության Գերագույն Սովետի ընտրությունները:

Այդ օրը Սովետների լայնածավալ երկրի միլիոնավոր քաղաքացիներ իրենց քվեները պետք է տան սովետական ժողովրդի լավագույն զավակներին, որոնք մեծ և իմաստուն Առաջնորդ ՍՏԱԼԻՆԻ ղեկավարությամբ մեր երկիրը կտանեն դեպի նորանոր հաղթանակներ:

Սովետական Միությունը — հաղթանակած սոցալիզմի և իսկական դեմոկրատիայի երկիր է. նա աշխարհի միակ սոցիալիստական պետությունն է, որտեղ ամբողջ իշխանությունը պատկանում է քաղաքի և գյուղի աշխատավորությանը՝ հանձինս աշխատավորների դեպուտատների Սովետների: Այդ Սովետների միջոցով է, որ ողջ ժողովուրդը մասնակից է դառնում իր սոցիալիստական պետության ղեկավարմանը. այսպիսով մեր երկրում իրականացած ենք տեսնում իսկական դեմոկրատիան — ժողովրդի իշխանությունը: Սոցիալիստական պետությունը իսկական ժողովրդապետություն է. մեր երկրում ժողովրդի և պետության միջև հակասություններ չկան, որովհետև իշխանությունը պատկանում է ժողովրդին և ժողովուրդն իր կյանքի լիակատար տերն է:

Հանրահայտնի է, թե ինչպիսի հերոսական երկարատև ու դաժան պայքար է մղել սովետական ժողովուրդն իր սոցիալիստական պետությունն ստեղծելու համար. փառք Ամենաբարձրյալին, այդ պայքարը պսակված է նախընթացը շունեցող հաղթության դափնիներով: Շնորհիվ այդ անկուն պայքարի ստեղծվեց անսասան և ամուր հիմքերի վրա խարսխված աշխարհի առաջին սոցիալիստական պետությունը,

որը Սովետական երկրի բոլոր ժողովուրդներին համախմբեց մի միասնական ու ամրակուռ ընտանիքում:

Այժմ Սովետական անձայրածիր երկրի բազմազգ, բազմալեզու և բազմադասյան ժողովուրդները մի ընտանիքում համախմբված առաջ են ընթանում Ստալինյան Կոնստիտուցիայի շողերով լուսավորված սոցիալիզմի ուղիով:

Հայրենական պատերազմի հաղթական ավարտը — դա սովետական դեմոկրատիայի, սովետական բազմազգ պետության հաղթանակն է: Ոչ մի այլ պետություն չէր կարող դիմանալ այն փորձությանը, որը վիճակվել էր պատերազմի տարիներին սովետական ժողովուրդներին և փորձը ցույց տվեց, որ միայն Սովետական պետությունը կարող էր ոչ միայն կասեցնել գերմանական վանդալների արշավանքները, այլև ջախջախել նրանց, վերացնելով ֆաշիստական ատրկության սպառնալիքը:

Աստծո օրհնությամբ և Կարմիր Բանակի շքերազանքված զորությամբ հայրենական պատերազմի հաղթական ավարտը վկայում է սովետական ժողովուրդների կենսունակության և մարտունակության մասին, նոցա քաղաքական հասունության, առ Հայրենիքն ու սովետական կարգերն ունեցած անձնվեր սիրտ ու անձնազոհության, ինչպես և այն բարձր դիտակցականության մասին, որ նոքա ձեռք բերին շնորհիվ սովետական դեմոկրատական կարգերի:

Բանվորության, գյուղացիության, սովետական ինտելիգենցիայի ամուր դաշինքը հանդիսանում է սովետական հասարակության զարգացման հիմքը: Հայրենական պատերազմի ընթացքում այդ դաշինքն ավելի կոփվեց և հանդիսացավ սովետական կարգերի հաղթանակի ազդակներից մեկը: Աղոթենք Աստծուն, որ այդ դաշինքն էլ ա-

վերի հզորամաս փ բարօրություն մեր երկրի աշխատավոր մասսաների:

Այդ հաղթանակի համար խոշոր դեր խաղաց Ստալինյան հոյակապ Կոնստիտուցիան, որը հանդիսանում է Սովետական պետության հիմնական օրենքը և երաշխավորում է մեր երկրի բոլոր ժողովուրդներին ազատ, կուլտուրական և բարեկեցիկ կյանք: Աղոթում ենք Աստծուն աշխարհի ամենադեմոկրատիկ Կոնստիտուցիան ստեղծողի կյանքի հարատևության համար:

Ստալինյան Կոնստիտուցիան մեր երկրի բոլոր աշխատավորներին վերապահում է միատեսակ իրավունքներ ու պարտականություններ, ապահովելով նրանց համահավասար մասնակցությունը պետական, հասարակական ու տնտեսական կյանքի ղեկավարմանը: Սովետական ընտրական սիստեմը կառուցված է լիակատար դեմոկրատիկ հիմունքների վրա և գոյություն չունեն սահմանափակումներ ու կաշկանդումներ քաղաքացիների իրավունքների նկատմամբ:

Մինչդեռ կապիտալիստական երկրների Կոնստիտուցիաներում, սովորաբար խոսվում է ընդհանուր ընտրական իրավունքի մասին, իսկ իրականում բազմաթիվ սահմանափակումների միջոցով աշխատավորության մեծամասնությունը զրկված է իշխանության օրգանների ընտրությանը մասնակցելուց: Ստալինյան Կոնստիտուցիան արդարության և մարդկության ամենաբարձր իդեալների մարմնացումն է, նա ապահովում է այնպիսի հասարակարգ, որն անհրաժեշտ է աշխատավորական լայն զանվածների, մինչդեռ բուրժուական կոնստիտուցիաները ապահովում են այնպիսի հասարակարգ, որն անհրաժեշտ է հասարակության փոքրամասնությանը՝ ունենոր դասակարգերին: Ստալինյան Կոնստիտուցիայով սահմանված է հավասար, ուղղակի, գաղտնի ընտրություն, որը հնարավորություն է տալիս ընտրողներին անմիջապես կապվելու իրենց ընտրյալների հետ և անկաշկանդ ընտրելու իրենց ցանկացած թեկնածուին, իսկ շատ բուրժուական երկրներում ընտրությունները անուղրակի ու թաղամաստիճան են և ընտրողները զրկված են իրենց կամքն ազատ արտահայտելու հնարավորությունից:

Սովետական ընտրական սիստեմն ամենադեմոկրատականն է աշխարհում: Ստալինյան Կոնստիտուցիայով 18 տարին լրացած բոլոր քաղաքացիները, անկախ սեռից, ազգությունից, ռասայականությունից,

նից, դավանանքից, կրթական ցենզից, նստակեցությունից, սոցիալական ծագումից, գույքային վիճակից, անցյալի գործունեությունից, իրավունք ունեն մասնակցելու պետական իշխանության բոլոր օրգանների ընտրությանը: Ընտրելու իրավունք չունեն միայն դատարանով դատված ու ընտրական իրավունքից զրկվածները և խելագարները: Այլ է դրությունը կապիտալիստական երկրներում. բուրժուական պետությունների ընտրական օրենքները բաղմամբիվ սահմանափակումներով խոչընդոտ են հանդիսանում ժողովրդի լայն խավերի մասնակցությանը իշխանության օրգանների ընտրությանը:

Սովետական երկրի աշխատավորներն ապահովված են աշխատանքով. ՍՍՄԽ քաղաքացին վստահ հավատքով է նայում իր վաղվա օրվան, նա վախ չունի գործազուրկ լինելու: Աշխատանքի իրավունքը սովետական ժողովրդի խոշորագույն նվաճումն է աշխարհում ոչ մի ժողովուրդ չունի այդպիսի իրավունք. թող Աստծո օրհնությունը լինի այդպիսի օրենք ստեղծողի վրա: Կապիտալիստական հասարակարգում, որտեղ գոյություն ունի մարդու շահագործում մարդու կողմից, այդպիսի իրավունք գոյություն ունենալ չի կարող:

Սովետական երկրի պլանային տնտեսության շնորհիվ բացառված է գործազրկությունը: Կա արդյոք ավելի Աստվածահաճո գործ, քան աշխատանքով միշտ ապահովված լինելը:

Ստալինյան Կոնստիտուցիայով սովետական քաղաքացին հիվանդության, ծերության և անաշխատունակության դեպքում վաճելում է նյութական ապահովության իրավունք. նա ստանում է ձրի բժշկական օգնություն, նրա համար գոյություն ունեն հանգստյան տներ, սանատորիաներ, կուրորտներ: Աշխարհի ոչ մի երկրում մարդու նկատմամբ գոյություն չունի այնպիսի հոգատարություն, ինչպիսին որ գոյություն ունի Սովետական Միությունում. միայն այստեղ է, որ աշխատավորներին հնարավորություն է տրվում օգտվելու հանգստյան տներից, կուրորտներից, սանատորիաներից, որոնք կապիտալիստական երկրներում մատչելի են միայն ունեորներին:

Նմանօրինակ արտոնություններ կան սահմանված նաև երեխաների ու մայրերի համար:

Ինչը կարող է ավելի Աստվածահաճո լինել, քան հիվանդների, ծերերի, անաշխա-

տունակաների, երեխաների, մայրերի վիշտը ամոքելը, նրանց օգնելը, օժանդակելը: Մեր Ս. Փրկիչը նույնպես ամոքում էր թշվառներին, ծերերին, հիվանդներին, հաշմանդամներին: Քրիստոնեական եկեղեցին, հետևելով Փրկչի օրինակին, անմասն չէր մնում ծերերին, թշվառներին, հիվանդներին օգնելու աշխատանքների կազմակերպման գործում: Սակայն եկեղեցու արածը մի կաթիլ էր ծով կարիքների հանդեպ և պատահական բնույթ էր կրում: Այսօր վերացված են գործազրկությունը, կարիքը, այսօր ողջ սովետական հասարակայնությունը, պետությունն է իր ձեռքը վերցրել հիվանդներին, ծերերին, անաշխատունակներին խնամելու գործը: Թող Աստված գորավիզ լինի այդպիսի բարեխնամ պետությանը և նրա իմաստուն ղեկավարներին:

Ստալինյան Կոնստիտուցիայով ՍՍՏՄ քաղաքացիներն օգտվում են նաև կրթության իրավունքից. նրանց առաջ լայն բացված են բոլոր տիպի կրթական հաստատությունների դռները. նրանք սովորում են մայրենի լեզվով:

Լինել իր իրավունքների տերը, ունենալ մշտական աշխատանք, մասնակցել հասարակական և պետական կյանքին համահավասար իրավունքներով, վայելել գիտության, կրթության և ընդհանրապես կուլտուրայի բարիքները, հիվանդության, ծերության և անաշխատունակության դեպքում լինել ապահովված, ստանալ բուժում, ինչպես տեսանք այս բոլորը ապահովված են Ստալինյան Կոնստիտուցիայով և յուրաքանչյուր ոք վայելում է նրա բարիքները: Ոչ մի երկրում գոյություն չունի պետական, հասարակական կյանքին մասնակցելու այնպիսի լայն ու անսահմանափակ հնարավորություններ, ինչպիսիք գոյություն ունեն մեր երկրում Սովետական Կոնստիտուցիայի հիմունքներով:

Սովետական Կոնստիտուցիայով եկեղեցին բաժանված է պետությունից. սակայն անհերքելի է այն փաստը, որ այդ Կոնստիտուցիան շնորհել է խղճի ազատություն և դրա շնորհիվ սովետական կարգերում մենք հոգևորականներս վայելում ենք կրոնական ազատություն և ապրում ու գործում մեր խղճի լիակատար թելադրանքով:

Սա ևս այն հիմնական ճշմարտություններից մեկն է, որը խոսում է Ստալինյան Կոնստիտուցիայի դեմոկրատիզմի մասին:

Ստալինյան Կոնստիտուցիայի 124-րդ

հոդվածում նշվում է. «Քաղաքացիների համար խղճի ազատություն ապահովելու նպատակով եկեղեցին ՍՍՏՄ մեջ բաժանված է պետությունից և դպրոցը եկեղեցուց: Կրոնական պաշտամունքների կատարման ազատությունը և հակակրոնական պրոպագանդայի ազատությունը ճանաչվում է բոլոր քաղաքացիների համար»:

124-րդ հոդվածով Կոնստիտուցիան հնարավորություն է տալիս բոլոր հավատացյալներին, հետևելով իրենց կրոնական զգացումներին, ազատ և անկաշկանդ կերպով կատարելու կրոնական ծեսեր, պաշտամունքներ և արարողություններ:

Կոնստիտուցիայով ապահովված է կրոնական պաշտամունքի, կրոնի քարոզչության ազատությունը. մեր եկեղեցիների սեղանների վրայից առ Աստված ուղղված ջերմեռանդ աղոթքների հետ միասին ազատ և անկաշկանդ հնչում են մեր եկեղեցական հայրերի կրոնա-քարոջական քարոզները, որոնք մեծ բավականությամբ ունկնդրվում են հավատացյալ հոտի կողմից: Հոգևորականներին հնարավորություն է տրված ազատորեն քարոզելու բանն Աստուծո ոչ միայն եկեղեցներում, այլ և մեր սեփական եկեղեցական մամուլի կրոնական ամսագրի էջերում: Սա ևս բղիտում է դեմոկրատիզմի էությունից, նրա սկզբունքներից:

Այս օրերին, երբ մենք Աստծո օրհնությամբ նախապատրաստվում ենք մեր երկրի Գերագույն իշխանության ընտրությանը մեր եկեղեցականների ու հավատացյալների համար մի բան պետք է պարզ լինի արեւի լույսի պես, այն, որ մենք բոլորս Սովետական Հայրենիքի լիիրավ զավակներն ենք, որ մենք բոլորս հավասարապես օգտվում և վայելում ենք սովետական կարգերի բարիքները, օգտվում ենք համահավասար ընտրական իրավունքներից և հետևապես պարտքի լրիվ գիտակցությամբ պետք է մասնակցենք ընտրություններին: Դրա համար եկեղեցու ոչ մի պաշտոնյա, հոգևորական ու հավատացյալ դուրս չըպիտի մնան ընտրությանը մասնակցելուց:

Դեմոկրատիզմի սկզբունքները խորթ չեն եղել նաև Հայ Եկեղեցուն: Հայ եկեղեցին ևս, դարերից ի վեր ղեկավարվել է որոշ ընտրական դեմոկրատական սխառեմով և այն նվիրագործել իր բոլոր օղակներում:

Մեր եկեղեցական որոշ պաշտոնյաներ անցնում են ընտրական բովով, ընդորոմ այդ ընտրությունը կատարվում է եկեղեցական պաշտոնյայի անձի մանրամասն

քննադատութեամբ, ինչպէս օրինակ կաթողիկոսական, առաջնորդական ընտրութիւնները և այլն:

Հայ եկեղեցին և հայ հոգևորականութիւնը դարերից ի վեր միշտ էլ անբաժան լինելով հայ ժողովրդից, բաժանել են նրա վիշտն ու երջանկութիւնը: Հայ հոգևորականութեան լաւագույն ներկայացուցիչները, Հայ եկեղեցու երջանկահիշատակ հայրերը ջանացել են հայ ժողովրդի բախտը կապել ռուս մեծ ժողովրդի հետ:

Հոկտեմբերյան Սոցիալիստական ռևոլուցիան կործանեց ժողովուրդների բանտցարական Ռուսաստանը և նրա փլատակների վրա հաղթականորեն վեր խոյացավ ժողովուրդների իսկական եղբայրութեան, բարեկամութեան օրրան Սովետական Միութիւնը: Չկա այլևս ժողովուրդների բանտցարական Ռուսաստանը: Աստծո ողորմածութեամբ հայ լեզուն, հայ մշակույթը, հայ եկեղեցին, հայ հոգևորականութիւնը այլևս ենթակա չեն հալածանքի. չկա այլևս ցարիզմի դադութային քաղաքականութիւնը: Այսօր, շնորհիվ սովետական կարգերի, շնորհիվ Ստալինյան լուսաշող կոնստիտուցիայի, շնորհիվ ռուս մեծ ժողովրդի աջակցութեան, շնորհիվ սովետական մշուս ժողովուրդների եղբայրական օժանդակութեան, Աստծո օրհնութեամբ փրականացած ենք տեսնում հայ ժողովրդի դարավոր իղձերը, նոր երազները. հայ ժողովուրդը ապրում է իր պետական կյանքով. ծաղկում ու բարգաւաճում է հայ արվեստը, կուլտուրան: Նախկին հետամնաց ցարական գաղութ Հայաստանը դարձել է ծաղկած սոցիալիստական ռեսպուբլիկա, դարգացած արդյունաբերութեան և մեքենայացված գյուղատնտեսութեան փարթամ երկիր: Նրա դաշտերում ու գործարաններում հնչում է սոցալ աշխատանքի ու բարեկեցիկ երջանիկ կյանքի երգը: Հպարտութեամբ է լցվում հայրենասեր հայ հոգևորականի սիրտը, տեսնելով իր մայր երկրի աւա աննախընթաց ծաղկումն ու փթթումը և նա իր աղօթքներն է առաքում Ամենափառող Աստծուն, նրա օրհնութիւնը հաղկելով: Սովետական պետութիւնը ժողովուրդների իսկական բարեկամութեան բնտանիք է և հայ ժողովուրդն իր արժանի տեղն է գրավում սովետական ժողովուրդների հարազատ աղբյուրն աշխատանքում: Սովետական կարգերը փրկեցին հայ ժողովրդի մնացորդներին ֆիզիքական բնաջնջումից և ապահովեցին նրա համար ազատ կրանք ու նշովական բարեկեցիկ վիճակ: Տնտեսական ու

կուլտուրական հզոր վերելք է ապրում այսօր Սովետական Հայաստանը. աճում ու զարգանում են նրա լեզուն, մշակույթը, գրականութիւնը, երաժշտութիւնը, թատրոնը: Վերելք է ապրում նաև հայ եկեղեցին: Նոյան տապանի հանգրվան, Հայոց Լճխարհի սրբազան լեռան՝ ալեգարդ Մասսի ստորոտում, նվիրական Արարատյան դաշտավայրում դիլ զողանջում են Ս. Էջմիածնի հինավուրց Մայր Տաճարի դանդակները հայ եկեղեցու վերելքն ավետելով:

Սրանք հնարավոր դարձան շնորհիվ սովետական ամենադեմոկրատական կարգերի: Թող հավետ օրհնյալ լինեն այդ կարգերի ստեղծողները:

Իր հաշտեցիկ բարգաւաճման նախաձախողի հայ հոգևորականութիւնը այս բոլորի հանդեպ անտարբեր մնալ չէր կարող: Նա ևս կենդանի գործով և ազնիվ հայրենասիրութեամբ, նամանավանդ մեր ժողովրդի փորձութեան ամենածանր օրերին, Հայրենական պատերազմի ընթացքում ապացուցեց իր նվիրվածութիւնը մեր երկրի դեմոկրատական կարգերին. դրա համար էլ Աստծո ողորմութեամբ նա նույնպէս նախապատրաստվում է ընտրութիւններին և պատրաստ է իր ձայնը տալու կոմունիստների և անկուսակցականների բլոկի թեկնածուներին:

Բոլորս միահամուռ կերպով, տոգորված ազնիվ գգացումներով, ողջագութանքով ու սիրով 1946 թ. փետրվարի 10-ին մեր ձայները կտանք կոմունիստների և անկուսակցականների բլոկի առաջադրած թեկնածուներին, որոնք ապացուցել են իրենց անձնուրաղ սերն ու նվիրվածութիւնը Սովետական Հայրենիքին ու սովետական ժողովրդին:

Հայրենիքի հաղթանակների այս բերկրալի օրերին, երբ մենք շուտով պիտի ընտրական տուփերը ձգենք մեր քվեները, առթում ենք Ամենաբարձրյալին իր հզոր հովանին տարածելու մեր գերհզոր պետութեան վրա, գորավիզ լինելու նրան ի զարդացումն և ի հարստեւումն նրա վեհաշուք հաղթանակների, ի փառս և ի պարծանս Մեծ Միութեան:

Տեր, պահիր քո ամենափառ գորութեամբ մեր երկրի հզորութիւնը և բարգաւաճումը ի պարծանս մարդկութեանը երջանկութիւն բերող անսասան իրավակարգի և Սովետական Մեծ Հայրենիքի աշխատավոր ու բրտնաջան ժողովուրդների, որոնք կերտել են քո արդարութիւնը և կառուցել իրական դրախտը երկրի վրա:

ՌՈՒԲԵՆ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ